

Dr. Jos. C. Oblak: **V okrilju Visoke Tatre**

I.

Uvod v pokrajino.

(Dalje.)

»Pod Krivaňom slunko sviti,
Tam ma každy vesel byti,
Pod Krivaňom, pod Krivaňom...«
(Narodna pesem.)

Avtohtoni Slovak je imenoval tujerodca Vlaha (Laha) prav tako kakor južni Slovani. Madžar pa mu je bil pač — Madžar, dočim je pri nas imenoval narod prav slovaške piskroveze, ki so se tolikokrat izgubili v Slovenijo — »Mážarje«. Tudi pri Slovakah najdemo Vlaško Soboto in še toliko drugih naših krajevnih imen.

Madjari so težko preboleli izgubo Slovakov, a še težje izgubo njihove lepe zemlje; saj je ta zemlja bila zanje njihova Švica; danes so navezani na svoj Bakonski les in na najvišjo svojo sedanjo goro Bük, ki je poprej v očigled gorskega sveta Slovaške skoro izginjala, kakor so izginjali poprej Novohradski vrhi in razmeroma neznatna Matra, ta zadnji gorski okrasek Ogrske skoro ob njeni skrajni severni meji...

Slovaška ima v svojem spodnjem (južnem) delu široke, proti severu v gorovje se ožeeče, krasne rodovitne doline. Skozi nje prihajajo do Donave slovaške reke. Prva večja taka dolina in reka se vleče vzdolž Malih in severnejših Belih Karpatov: dolina Vaha, ločena od vzporedne Nitranske po temnem pasu sredogorja Nitranskega, in Nitranska zopet od sosedne, druge najdaljše vzporednice, ločene po gorovju Ptačniku, Hronske doline, ki se širi in oži v zgornjem delu med Nizko Tatro in Slovaškim rudogorjem. Zadnja večja slovaška gorska dolina proti vzhodu je, črpajoč svoje vode iz Slovaškega rudogorja: Ipelska, ki se izteka v Donavo, nedaleč od Hrona in od krasnega, slikovitega mesta Grona, stoječega na južnoogorskem bregu Donave.

Donava tvori mejo med Češko in Ogrsko od Devina nad Bratislavo do preko Grona (Ostrihom) na okoli morda 200 km razdalje (v zračni črti pa dosti manj), potem prevzame to vlogo mala reka

Ipel, ki razmejuje obe državi v loku pod odrastki razsežnega in bogatega Slovaškega sredogorja; nje že ne morem več imenovati vzporednice s Hronsko dolino.

Največja in najlepša, a tudi najslavnejša izmed teh zanimivih dolin in rek je dolina Vaha, ki prehaja proti Donavi v široko ravnino. V to dolino nas zapelje pot kmalu potem, ko zapustimo bregove Donave. Bolj ko prodiramo proti severu, tem bližje stopajo skupaj Mali in pozneje Beli Karpati z ene, a z druge Nitransko gorovje z Inovcem. Pri slavnih Pieštanih (Pystian) se že skoro lahko govori o dolini v našem smislu, kakor jo pojmujejo mi alpski sinovi, še bolj pa gori pri prekrasno ležečem mestu Trenčinu, kojega silueta se ti za vedno vtisne v spomin. So mesta, katerih podobe in lege nikdar ne pozabiš in jih nosiš vedno v svoji duši. Eno takih mest, ki sem jih videl na potu, je poleg Grona ob Donavi zlasti Trenčin v dolini Vaha s svojim daleč vidnim impozantnim starim gradom. Tu že opaziš na obeh straneh še precej široke doline poleg raztegnjenih gorskih hrbtov, obrobljenih z lepimi gozdovi, tudi slikovite vrhove, ne toliko impozantne po svoji višini kakor po svoji obliki. Beli Karpati ti pokažejo tu pa tam skalne scenerije z ostrimi vrhovi in nazobčanimi grebeni, ki skoro izzivajo plezalce.

Dolga, dolga je dolina Vaha, tekoča vzporedno s celo verigo Beskidov, ki že razmejujejo bratsko Poljsko od Češke.

Slavni prelaz Jablunka (Jablunkovsky prelaz) v Beskidih veže tik ob meji Poljske dolino reke Vaha po stranski Kisovski dolini z dolino Olše, ki hiti že onstran Beskidov proti Odri mimo Tešina v drug svet okoli Moravske Ostrave; tu tujec ne veš, kdaj si na Češkem in kdaj na Poljskem. Beskidi so prava podoba našega Pohorja okoli Velike Kope, a Javornik na koncu Belih Karpatov, ki se tu vežejo z Beskidi, je pravi brat obeh naših notranjskih Javornikov — vsaj po svoji zunanosti — temen in košat, prijeten za oko.

Preko prelaza Jablunkovskega v gorski pokrajini Beskidov vodi glavna, dolga proga od središča Češke vzdolž cele Slovaške tja do Košič in naprej v Podkarpatsko Rusijo. Že pred Žilino, znamenitim križiščem, se zavije dolina Vaha dalje proti vzhodu ob severnem robu Slovaške; tam je osredotočena vsa krasota Slovaških gora. Prične se najlepši del doline Vaha, ko preseka gorovje Male Fatre. Med Strečnim, krasno razvalino, in Vrutky doseže svoj višek. Proti jugu se ti odpre pogled na široko Turčansko dolino med Malo in Veliko Fatro, skozi katero drži železniška zveza mimo Turčanskega Sv. Martina in Stubn. Teplic onstran v slavno Kremnico in dalje v dolino Hrona. Koliko izrazitih gorskih podob smo že videli, tudi slovaški Matterhorn (Velky Rozsutec v Mali Tatri), a vlak drvi in vse gre mimo nas kakor v filmu: gradovi, gore, mesta...

Davno smo že v čisto gorskem svetu slovaškem in skoro bi mi silila v primer naša Savska dolina in z njo naša domovina. Stary Hrad ji daje svoj pečat. Že pred Trenčinom in pred Pištany sem mislil na dolino Krapine in na one temne široke kulise, zadnje odrastke naših Alp. Toda pogrešal sem tudi v gornji dolini Vaha beline naših svetlih cest, kakor sploh tolikrat tudi drugod v tujini. Zročemu v rjave valove Vahove v temni strugi, se mi je zahotelo bistrosti naših gorskih rek — zato je tudi lep in svetál spomin na domovino...

Zapeljemo se v okrilje »Liptovskih hol«, v domovino slovaških Liptovcev, ki so nam še tako malo znani in še celo ob liptovskem siru ne vemo,, da je iz — slovaškega Bohinja. Tako sem krstil sam pri sebi ta gornji del doline Vaha. Odpre se nam skoro pogled tudi proti severni strani v dolino, iz katere prišumi po peščenemrodu od severa izpod Babjegore bistra Orova. Slika se izpremeni. To so že naše Bohinjske gore tam od Rodice pa do Črne Prsti, ne posebno slikovite, a vedre in dajejo vesel nastroj temu delu slovaške pokrajine, ki je itak en sam velik gorski paradíž, prav kakor naša Slovenija. A koliko naših ljudi si predstavlja Slovaško kot ravnino ali k večjemu kot deželo malih gričev!

Tu pod »liptovskimi holami« mi je vzplavala moja mala gorska domovina nad vse živo pred oči in z njo naš slovenski narod, po značaju, usodi in zgodovini tako sličen slovaškemu!

Tudi v gornjem delu doline Vaha, ki se širi in zopet zožuje, leži v slikoviti legi več lepih slovaških mest.

Posebno dvoje je svojo podobo zarisalo v moje srce: Pozdravljen krasni Ružemberok in ljubki liptovski Sveti Mikolaš! Samo tako švignil sem mimo tebe, pa vendar te tolikokrat v duhu pozdravljam, kolikorkrat mi vzplava oko gori v slovaške gore. Gotovo mesto s svojo silueto je kakor ljubo bitje, ki ti ostane vedno v spominu.

Smo že davno pod temnimi bregovi odrastkov »Nižnih Tater«; nje dolgi, mogočni grebeni se skrivajo za gozdnim predgorjem na južni strani doline še mladega Vaha.

Človek bi pri imenu »Nižne Tatry« mislil na nizko hribovje; a je to mogočna, do 2000 m visoka, čeprav ne tako slikovita gorska falanga, ločena od Visoke Tatre po široki, zdaj zopet ožji dolini Vaha. Nizka Tatra tvori, rekel bi, skoro centrum cele Slovaške, ki ga objemata Vah in Gron; gorski raj zase, ležeč med Visoko Tatro in Slovaškim Rudogorjem, še malo znan in neoskrunjen; v njem se skriva eden najlepših slovaških krajev: prelestna bajka Banjske Bistrice...

Še mi zakrivajo proti severu »Liptovske hole« višek pokrajine — najvišji slovaški gorski raj — a ne traja dolgo, ko se pokaže prvega, najzapadnejšega Tatranskega mogotca aristokratska podoba — pesniški Krivanj, iznad gozdnatega predgorja — in potem kar

zapored eden za drugim: vsi od Satana, Patrie Bašte do velike Vysoke in Gerlachovke. Kdo bi jih našteval, to stoglavo množico vrhov, ki je vsak zase junak od nog do glave!

A prvi je Krivanj, kojega sijajna postava s skrajnega zapadnega konca te veličastne granitne gorske verige pozdravlja preko razvodja med Dunavom in Vislo v pokrajino gorenje doline Vaha. Krasna je njegova silueta, vzdigajoča se tako nenadno nad Pod-tatransko gozdno planoto pod njim. Krstil sem ga za Tatranski Monte Viso. Tako lepa in značilna se mi je zdela vitka podoba njegova z nekoliko nagnjeno glavo. V resnici je še impozantnejši v svojem okolju kakor oni alpski vrh, ki sem ga uzrl v jasnem jutru z Italijanske ravnine na obzorju zapadnih Alp ob francosko-italijanski meji, tam, kjer se že pričenjajo Alpi maritime. Njega mi je tatranski Krivanj poklical nehote v spomin. Ni čuda, da ga najdeš tolikrat v slovaški narodni pesmi, ki poje o njegovi lepoti in lepoti rodu, ki biva pod njim:

»Hej, pod Krivaňom tam je krasny svět,
tam rostu hlapci (= fantje) bystri jako květ.
Tam rostu švarné, bystre dievčata
Šahajkum (= fantom) verně jak holubčata...

(Dalje pride.)

Dr. Milko Hrašovec:

Dom na Korošici (1808 m)

(Zgradba in last Savinjske podružnice SPD v Celju.)

Slovenska zemlja je polna naravnih krasot; vendar ima razen v Triglavskem pogorju ter sploh v onih delih Julijskih Alp, ki so pripadli naši državi, le eno pravo alpsko gorovje: to so Savinjske in Kamniške Alpe. Dočim je pri Julijskih Alpah večina gora — s Triglavom vred — naših le do polovice, so Savinjske Alpe cele naše.

Malo je v slovenskih gorah krajev, ki bi se po divji in divni okolici, po centralni legi ter vsestranski dostopnosti lahko merile s planino Korošico pod Ojstrico.

Korošica je alpska planina v pravem pomenu besede: divje stene gorskih velikanov ji dajejo zaslombo in jo varujejo proti severu. Na ostalih straneh je planina le zložno napeta. V tem gorskem zatišju raste trava, ki daje goveji živini in ovcam lučkih živinorejcev mnogo sočne pašne.

Še lepše pašnike pa imajo po skritih obronkih krog Korošice gamsi; nikjer ni za nje lepšega hranišča in pribežališča v Savinjskih planinah; zato so tu najštevilneje zastopani. Planinec v tej okolici najprej in najglaglje vidi in občuduje močne trope divjih koz, pa tudi posamezne samce samotarje; nikoli ne pozabi užitka, ko je opazoval kretanje teh krasnih živali v svobodni, mogočni narodi. Pa nele za ljubitelje živali, še bolj so zanimivi obronki in vršaci ob Korošici

za botanike; saj poleg Velega Polja v Triglavskem pogorju menda ni planine, ki bi se glede krasne alpske flore mogla kosati z okolico Korošice.

Korošica je prometno središče Savinjskih Alp. Semkaj prihaja pot iz Savinjske doline čez prekrasni Robanov Kot; odcepi se pot od ceste Luče—Solčava pri Knezovi žagi in vede po divni Robanovi dolini preko pašnikov in gozdov do sten. Od tu se stisne pot v stene in nas po imenitni, večinoma v skalo vsekani stezi, ki jo je Savinjska podružnica Slovenskega Planinskega Društva v Celju v preteklem letu z velikimi stroški popolnoma obnovila in izborno zavarovala, privede po nekdanji razvpiti Robanovi steni na vrh. — Tik nad steno, ob sedaj zapuščeni Kocbekovi koči SPD, stoji kapelica, obrnjena proti silnim prepadam Robanovega Kota.

Pot po Robanovemu Kotu se kakor po znamenitosti položaja in gorskega značaja tako po razgledu in izborni izpeljavi mirno kosa z najlepšimi poti v slovenskih Alpah.

Druga pot na Korošico izhaja iz Logarske doline preko Klemenšekove planine, ali skozi Grlo; obe smeri se združita nad Rjavičkim Plazom in nas po dolgih meliščih privedeta preko razritih Škarij, sedla med Ojstrico in Lučko Babo, na Korošico.

Tretji dostop je s Kamniškega sedla čez Sukalnik, s kombinacijo čez vrh Planjave in Lučke Babe; pot je polna nepozabnih vtisov, ki jih nudi čaroben razgled na vse strani, posebno pogled na hude prepade, ki se grezijo proti Logarski dolini.

Za Ljubljansko in Kamniško kotlino prihajajo v poštev pota čez široko Veliko Planino preko planine Dol in čez Konja, mamljivo in eksponirano na Presedljaj, ali pa iz doline Kamniške Bistrice na Dol in od tod na Konja in Presedljaj, ali pa končno iz doline Kamniške Bistrice po dolini Bele naravnost na Presedljaj, odkoder vodi skupna pot po travnikih in planotah, polnih najlepše in najredkejše flore, na Korošico. Stara pot vodi iz Luč mimo nekdanje Lučke kočje ali pa mimo kmeta Planinšeka; končno udobna po dolini Lučke Bele na Presedljaj in odtod dalje kakor iz Kamniške Bele.

Poti iz Luč in ona iz Kamniške Bistrice naravnost na Presedljaj so brez vsake nevarnosti in tudi vrtoglavi turistom lahko dostopne.

Na Korošico ima tedaj dostop vsak ljubitelj narave in ljubitelj planin: neizvežbani in vrtoglavi, pa tudi trenirani in ljubitelji prepadnih mest ter plezalci najdejo v stenah Ojstrice in Planjave prilike dovolj, da vežbajo živce in moči. —

V tej divni okolici se dviga novi in ponosni planinski Dom, ki ga je leta 1929. z ogromnimi stroški in žrtvami dogradila Savinjska podružnica Slovenskega Planinskega Društva v Celju.

Važnost Korošice so poznali že dolgo. Že leta 1893. je tam postavilo nemško-avstrijsko planinsko društvo skromno kočico, ki je

dajala peščici turistov borno zavetišče. — Leta 1913. je isto društvo kočo povečalo tako, da je imela ločeno kuhinjo ter sobo z dvema ločenima oddelkoma za spanje. V sili je prenočilo v tej koči tudi 20 do 30 planincev. —

Velikanski razmah turisticke v Savinjskih Planinah, ki je posebno po otvoritvi avtomobilske ceste v Logarsko dolino zavzel velik obseg in ki bo po dograditvi ceste Kamnik—Luče, izpeljane čez Raka in Podvolovljek, še narastel, pa je od Savinjske podružnice SPD v Celju zahteval, da tu, v osrčju Savinjskih Alp, postavi nov udoben Dom, v katerem bo naraščajoči broj planincev našel dovolj prilike in priprave, da se odpočije in okreпча. Zaprek je bilo nešteto; ne maramo jih naštevati; vendar je trdna volja, bistro oko, delavna roka, brezprimerna požrtvovalnost in zlato srce — lastnosti, ki so poseobljene v načelniku Savinjske podružnice Slovenskega Planinskega Društva v Celju, g. sodnem svetniku Tilerju — ustvarile Dom, ki danes ponosno stoji in vabi pod svojo gostoljubno streho.

V pritličju Doma je obširna jedilnica, prostorna kuhinja, shramba, drvarnica in stanovanje za oskrbnika; v prvem nadstropju je 5 ločenih sob in veliko skupno ležišče. V novem Domu je prostora za udobno prenočevanje 32 oseb; lahko pa brez gneče prenočuje tudi čez 50 turistov. Nadalje je Dom urejen tako, da bo, ko bo smučarstvo razvito še bolj, odprt celo leto; saj bo v mesecih aprilu in tudi maju, ko je nižje sneg že skopnel, nudila planina Korošica naravnost idealen teren za smuko.

Tako se upravičeno nadejamo, da čaka Korošico sijajna bodočnost...

Ko smo v družbi predsednika in požrtvovalnih odbornikov Savinjske podružnice prišli koncem meseca avgusta preteklega leta preko Robanovega Kota na vrh in smo zagledali pred seboj nov ponosni Dom na Korošici, zaiskrilo in zarosilo se nam je oko in kar samo se nam je zavriskalo.

Velike žrtve, ki jih je podružnica doprinesla s stavbo novega Doma, niso bile zastonj; glavnic bodo, ki bo donašala bogate obresti: vzgojila bo nove čete mladine v ljubezni do prelepe slovenske zemlje in ji bo kazala žrtve njih prednikov; le s takimi žrtvali so postale planine popolnoma naše.

V poletju letošnjega leta bo Savinjska podružnica SPD v Celju svoj novi Dom slovesno otvorila: takrat naj planinci vseh strani in vseh plasti s svojo udeležbo povečajo sloves otvoritve in pokažejo podružnici, da cenijo njeno delo za ustvaritev in dograditev tega novega planinskega Doma v Savinjskih Planinah.

Po neuhojenih potih

6. Triglavska stena — Gorenjska smer.

(Dalje.)

Náš glavni namen je bil torej dosežen; treba je bilo le še pogledati, kaj bo z nami. Police v nemški steber ni nobene, izhod na to stran najbrž ni mogoč. Pa se tudi nismo dosti ozirali za njim, ker se nam je naravnost gori ob robu Črne Stene pokazala nova možnost. Iz kotla se dvigajo med Črno Steno in slemenom desnega stebra zelo široke plošče, visoke okrog 200 m in strme do 75°, mestoma celo več. Te plošče ali pravzaprav prag, so zelo slabo razčlenjene, posebno desna polovica; leva polovica pa ima nekaj robov in razčlemb, iz česar koj veš, da boš dobil tam prehod, če se ne boš neprevidno zaletel. Prag je v sredini višine tako razmaknjen, da se njegov zgornji konec ulekne nekaj sežnjev nazaj; tako tvorita obe polovici praga tam nekakšno manj strmo teraso, ki nanjo teče čez zgornji navpični del voda. Terasa drži čez celo širjavo praga in se izgubi na robu stebra v razčlenjeni steni, nad katero je v stebru zopet cel sistem drnastih polic pod »ladjo«.

Imeli smo še dobri dve uri časa do noči, zato smo se odločili, da preplezamo še ta prag in prenočimo na kaki polici, trdò pod »ladjo«. »Ladje« sicer iz kotla nismo videli; nadejali pa smo se, da bo morda vendarle kod kak nepričakovan prehod čeznjo — saj od blizu vsaka težava izgleda manj težka; če pa nam je drugače sojeno, se bomo pa obrnili. Dokler pa gre, se ne vračamo!

Urno smo splezali nazaj v kotel in po kozji stezici na greben po svoje stvari; nato smo se vrnili pod prag. Plezali smo prav ob levem robu praga pod Črno Steno po mokri steni skozi neko precej visoko in zelo krušljivo zajedo, dokler nismo prišli trdo pod streho nekega previsnega trebuha. Joža se ga je hotel ogniti ob levi strani po navpični, silno drobljivi mokri steni, ki zaide višje gori v slepa mesta, kakor smo videli pozneje; pregovoril pa sem ga, da je raje prečkal desno po suhi, strmi plošči, koder je vsaj rob zanesljiv, dasi redek. Nad trebuhom smo se zopet umaknili gladkim ploščam na levo v zajedo. Prvih par metrov je v zajedi silno težka in izpostavljena plezarija, ker je vstop gladek in spolzek; zabili smo klin. Ob vrhu se strmina nagne proti terasi in se omili, da smo z lahkoto dosegli vrh prve polovice praga in prestopili na teraso. Terasa je položna gladka stena, čez katero vedeta v celi dolžini dve dolgi polici. Prva polica nas je pripeljala do polovice širjave. Z zgornjega, neprehodnega praga je v debelih kapljah pršela voda in nas močila, ko smo stopali tam spodaj; zato smo se le toliko ustavili, da smo napolnili vse čutare, nato smo se brž odpravili naprej.

Prva polica se neha v hrapavih ploščah; kakih 10 m nad njo pa se potem nadaljuje druga do stebra. Na to smo splezali po redkih pa trdnih robovih in zavili z njo vred ven na steber. Po stebru je šlo kaj gladko in naglo naprej, ker ni preveč strm, a dobro razčlenjen. Držali smo se levo pod slemenom (vrhom) stebra, priplezali tako do črno-umazanega snežišča v kotu nad drugim neprehodnim pragom in tik ob snežišču prečkali po široki drnasti polici na rob stebra. Polica je do 3 m široka in le nekoliko nagnjena, obrasla z revno travo in leži le kakih 20 m pod »ladjo«.

Ladja nam je zdaj v vsej svoji obsežnosti in nepristopnosti mrzlo stopila pred oči, češ: »Česa iščete tod? Nazaj!« Že prej nas je po vsem Črnem Grabnu skrbela edino ta točka, da nas je radovednost kar naprej gnala v višavo in nam ni dala nobenega miru; venomer nas je podila dalje. Zdaj smo si gledali končno iz oči v oči, ona ponosno in nepristopno, mi s skrbjo in z nemirom; saj smo zašli v prečuden položaj. »Ladja« je kakih 40 m visoka na najnižjem koncu in njen bok se razteza od Črne Stene skoz do roba stebra, a za robom je globok prepad pod teboj, nad teboj pa velik rumen odlom, previsen in zgoraj s streho pokrit. Bok ladje presekatata navpično dve ozki počī, prav ob robu še ena, ki smo jo opazili pozneje. Ona zelena »polica«, ki sem jo tolikokrat z zaupanjem gledal s »slovenske smeri«, se nam je zdaj prav porogljivo razkazala — ne polica, le obokan previs! Begali smo po polici sem in tja, gledali tisti dve počī in si bili na jasnem, da tam čez komaj muha pride. Razločno nam je stopil v misel žalosten povratek čez vso steno in čez vsa težavna mesta. Toda kaj boš, če ni drugega? Boga zahvali, da še moreš nazaj in da se nisi ujel v past kakor miš. Tolažili smo se zaradi lepšega vsaj s tem, da smo se tudi za slučaj povratka dobro preskrbeli: imeli smo s seboj dve vrvi v dolžini 75 m in nad 20 klinov za spuščanje.

Pa vendar: Bog se usmili, ali moramo res nazaj iz te višine, ko smo komaj 300 m pod zgornjim robom stene in nam zapira pot le ta zlokobna »ladja«, nad katero vemo, da je stena prav lahka in složna? Stopimo prav pod njo, prav na rob, da vse pogledamo! Odložili smo vse na polici, kjer smo tako ali tako sklenili bivakirati, se razvezali in prestopili še tiste metre po skalnih stopnicah, presekanih s policami, trdo do »ladje«. Oho! Mari le še ni vse izgubljeno? Tukaj, čisto ob robu, se vleče čez ladjo ozka poč, zavije prav na rob pod obokan balkon, pod katerim je najbrž polica ali vsaj dobro stojišče in tam zopet skozi široko zajedo na prosto, na varno! Nak! Ni še vse izgubljeno! Še je drobno upanje, čeprav nam bo šlo trdo za nohte, kakor še nikoli! Navduševali smo se od sile, čeprav nam je bilo zelo, zelo tesno pri srečju, po katerem je kljuvala strašna negotovost in nam vezala besedo. Ej, saj se jutri odloči, kakor se že bo; danes imamo še dela čez glavo, kdo bi se zdaj begal z mislijo na jutri in se mučil po nepotrebnem!

Na bivak v steni smo itak že koj od prvega početka računali; saj smo vedeli, da se bo tura precej zavlekla. Zato je naneseo kakor nalašč, da je Stane vzel od doma svoj šotor, ko se je odpravljaj na Vršič, ne sluteč, da bomo odšli takoj v Triglavsko steno. Šotor je izredno lahek in se prav na tesno lahko zravna, da vzame le malo prostora v nahrbtniku, pa je kljub temu precej velika plahta iz nepremočljivega in neprodušnega blaga. Ta šotor, ki nima opornih palic, smo zdaj z zadovoljstvom izvlekli iz nahrbtnika, ga razgrnili in šli na delo. S kladivom smo razgrebli na višeci polici rušo in grušč, da smo dobili ravno ploskev, ki smo jo očistili največjih skalnih robov in jo zadelali s črno prstjo in drobnim peskom, da ne bi ležali tako na trdem. Čez ta prostor smo razgrnili obe vrvi in nahrbtnike, potem ko smo njih vsebino izločili in postavili po polici; zabili smo na robu police nekaj klinov, nekaj pa nad polico višje gori v steno in med njimi razpeli vrvico, na katero smo obesili šotor za podolgasto sleme. Stene šotora imajo spodaj številne zanke; te smo pribili s preostalimi klini na tla okrog ležišča tako, da je bil šotor prav trdo raztegnjen in na široko razpet in smo imeli pod njim ležé vsi dovolj prostora, če smo se malce stisnili.

S svojim »hotelom« smo bili ravno gotovi, ko se je zmračilo. Zlezli smo podenj večerjat in postiljat borno ležišče; na vsezadnje smo bili prav zadovoljni, ko nas ni preveč tiščalo na trdi podlagi. Da bi se ogreli, smo prižgali cigarete in začeli še enkrat doživljati današnje dogodke, vsakega posebej in natančno; saj med turo ni bilo dosti časa in ne prave zgovornosti. Pod šotorom smo polagoma dobro segreli zrak, da smo se prav imenitno počutili; le skozi špranje ob tleh je včasih potegnila prav mrzla sapa — boljše pa nam je le bilo, nego tistim, ki so sedeli po ljubljanskih kavarnah.

Za deveto uro smo bili zmenjeni z oskrbnikom Torkarjem, da mu damo z lučjo signal, kod se nahajamo in kako se nam godi. Zlezli smo izpod gorke strehe na rob stebra, prižgali tam v zatišju drobno svečo in počakali. Torkarjevi so ves večer pazili na naše znamenje, zato se je zdaj prav naglo posvetilo v velikem kolobarju pred Aljaževim Domom — znak, da so nas opazili. Torkar je, kakor je pozneje pravil, ko mu je sin Joža prinesel vest, da se oglašamo, kar na hitro roko popadel veliko luč v obednici, pustil tam ljudi v temi in stekel za Dom odgovarjat, čeprav ga je razbeljena luč na vso moč pekla v roke, da je moral kmalu nazaj. Vrnil pa se je takoj s svojo zvesto harmoniko in nam je zagodel nekaj poskočnih, katerih zvoke nam je sem pa tje prinesel veter na uho, kar nas je korajžno navdušilo in nam vlilo nove odločne nade za jutrišnji dan. Zelo nam je bila všeč ta Torkarjeva pozornost! Zažgali smo še konec pokvarjenega filma in ga zalučili preko stene v prepad; potem smo pogasili brlečo svečko in vsi hkrati veselo zavriskali. — Kako je naenkrat vse oživel! Na-

šemu ukanju se je odzval s Tominškove poti zategnjen vrisk in razločno smo razumeli, ko nas je odtam nekdo pozdravljal z »Bog živi!«; tudi graničarji so na naše vpitje odgovarjali z vriskanjem. Krasna mesečna noč se je izprehajala s svojimi srebrnimi šolni po bližnji Škrlatici, medtem ko je zijal pod nami mračni, zlokobni Črni Graben; v Luknjo se je zagvozdila sem s trentarske strani ozka proga lene megle, daleč tam zadaj za koroškim obzorjem pa so viseli na kupu mlečnobeli okrogli oblaki, ki jih je v kratkih presledkih osvetljeval močan blisk — kakor bi gorela zemlja tam prek, vsa v plamenih! Bajna noč, polna skrivnostnega miru in tihote!

Okrog ogle je zavila ledena sapa, da smo se urno splazili pod šotor. Polegli smo vzdolž po polici: Stane pri steni, Joža v sredi in jaz na robu. Z Jožem sva se zvezala med seboj z jermenom, ki si ga je Joža zapel okrog stegna, jaz pa za pas, -da se ne bi v sanjah kdo potakal v brezno, Stane in Joža pa sta se zavarovala na ta način, da sta vtaknila vsak eno roko skozi nahrbtnnikove obramnice in jih pritrčila ob rami. Utihnili smo polagoma in zadremali. Zunaj je pihal mrzel veter, pod šotorom pa se je sčasoma nabrala gorka sopara, ki se je pretvarjala na mrzlih šotorovih stenah v debele kaplje, da so začele polzeti na nas. S Stanetom sva se hkrati zbudila, ko sva začutila mrzlo mokroto po nogah, Joža pa je ves čas bedel in razmišljal o prihodnjem dnevu: »Bo — ne bo«. Povprašal je naju, če spiva, in oba kmalu sva se mu oglasila; priznal je, da je takole zamislil: »Če se oglasita, zdelamo, če ne, pa Bog pomagaj.« Ugibal je kar naprej in se mučil; skrb šele ponoči pride nadte, ko si sam s seboj, in te gloje kakor črv pod lubjem! Ura je bila šele pol polnoči in kar ni hotela naprej; mislil si, da bo že štiri, pet, pa je bilo šele pol ene, ena, pol dveh. Veter je vedno huje prodiral skoz špranje, na nas je venomer kapljalo in pomagalo vetru, da nas je pošteno zeblo. O, kako sta tovariša vzdihovala za »grinšponom«, jaz pa sem jima škodoželjno privoščil in se smejal. Zobje so začeli šklepetati, tresli smo se po vsem životu ter se obračali, da bi se ogreli, kadili na vse pretege, da bi skrajšali čas — ure pa so malomarno tekle svojo mero, kakor je ukazana, ne prehitro, ne prepočasi in prav nikamor se jim ni mudilo... Bivak v planinah!...

(Konec prih.)

Szalay-Gerinov greben Turske Gore*

Leta 1928. začetkom julija sem jo precej leno tolkel s Kamniškega sedla k Frischaufovemu Domu na Okrešlju. Solnce je na vso moč žgalo in peklo gorolazce, ki so se z menoj vred tiste dni planinsko šopirili povprek in navzgor po strmih in položnih Savinjskih in Kamniških Alpah. Če človek počasi hodi (ali po naše: »hacá«), se pot vleče, kakor bi je ne bilo nikoli konec; če pa »bezlja«, se zasopi čez mero in se prav neplaninsko prozaično še prehladi. Ker se držim načela »v sredi — v zlati skledi«, sem jo srednje urno brisal po serpentinah navzdol.

Izvedel sem bil, da sta leta 1925. izborna dunajska plezalca, znani Róman Szalay in Richard Gerin, preplezala severni greben Turske Gore. Nato so tri leta pustili greben v miru; zdaj sem šel jaz nad njega. V koči sem malo poizvedel, kako in kaj; nekateri plezalci so mi rekli, da je greben gotovo težji nego Campanile di Val Montanaia. No, to bo lepa! Greben ima res impozanten lik, podoben zvoniku. Kupil sem v koči še limono, ki sem jo pa šele drugo jutro natešče pojedel, in odrinil sem na svojo podjetno pot proti Turskemu Žlebu, po tistih salamenskih serpentinah — jaz jih tako imenujem na glas, drugi pač na tihem. Med potjo sem radovedno ogledoval smelo zgrajeni, orjaški »zvonik«.

Malo pred deseto uro sem bil v Žlebu. Od velike skale, ki je markirana z rdečim križem, sem zavil čez sneg na levo proti steni. Približno sem si določil smer vstopa. Zbasal sem se po razpoki med snegom in skalo (leta 1928. je bilo ta čas še vse polno snega) navzgor kakih 10 m. Dospel sem na majhen pomol. Sezul sem čevlje in obul plezalke. Žleb je ležal še v senci; bilo je okrog desete ure dopoldne. Nebo vedro, v steni precej mrzlo, v roke me je zeblo. Na pomolu sem zgradil velikega skalnatega možica, znamenje za vstop. Urno sem se začel dvigati v »zvonik«. Najprej sem plezal po strmem plitvem žlebu, ki ga zapirajo skale, na desno na široko polico, ki se kasneje zoži v lašto in končno izgine v bližini majhne votline. Čez dva težka previsa desno od votline (od vstopa do sem nova smer) sem se dvignil v položno kotanjo in po gruščasti skali splezal k majhni škrbini, kjer sem našel možica prvopristopnikov. Zdaj sem plezal desno po melnati polici (stara smer sestopi tri dolžine vrvi vzhodno, kar pa ni potrebno in jemlje samo čas) v žleb in iz njega na ogromno razrito pločasto polico, ki neha nepričakovano v ostro nagnjeni škrbinici. Na list

---

* Za ime »Szalay-Gerinov« sem se odločil, ker ima Turska Gora pravzaprav dva severna grebena, srednjega in pa bolj zahodno ležečega, ki omejuje z levo sotesko Turski Žleb. Ta je »Szalay-Gerinov greben.«

papirja sem vpisal sebe in prvopristopnika, kar sem ponavljal na vsej turi.

Tu se pričinja ekspozicija, kakršne še nisem izkusil: skala je močno krušljiva, vsenaokrog pa »die schöne, schöne blaue Luft«. Na tem mestu sem počival in zapisal potek ture. Z Okrešlja je prihajalo otožno meketanje ovac in glas kravjega zvonca na to sinjo višino. Zavil sem desno prečkaje po lašti v grebensko rez in v krušljivi skali (tri leta ni tu nihče ometal kaminov) plezal proti ozki strmi zajedi, ki jo deloma obgvozdiš z desnim kolenom, dvigajoč se z ostalim telesom po grebenskem robu navzgor. Mesto da bi plezal po lažjem grebenu naprej, sem zdaj zavil, ker me je varala prva ugodna razčlemba, nekoliko desno. Zaplezal sem se v ploče in izvedel približno 20 m dolgo traverzo. Zahteva fizične moči in napornega prstnega dela. Čez težko pločo sem splezal v ozko škrbino, kjer doseže krušljivost svoj višek, hkrati pa tudi konec. Zdaj čez navpično nizko steno v vodoravno nizko poč in prečkanje (eksponirano!) na levo nad navpično poč prvopristopnikov. Skozi prsten žleb sem se dvignil v naslednjo poč in skoz njo v grebensko rez, desno na majhen stenski odstavek. Levo po polici do srede, nato kvišku na drugo polico in po njej zopet na greben. Izredno zanimivi prehodi med posameznimi grebenskimi členi! Zdaj po laštah gor in dol, končno skozi ozek žleb na stebrov vrh, ki ga zavzameš z leve. Odtu dalje je greben skoro vodoraven, izpostavljen pa prav tako. Na tem vrhu sem našel možica prvopristopnikov in v njem dve vizitki, ki sta bili zaviti v pergamentni papir. Na eni je stalo: »14. Juni 1925. Roman Szalay, Geschäftsführer der Firma Filli, Moser & Co., Ges. m. b. H. — Turska gora. I. Ersteigung über Nordgrat + Nordwand. Extrem schwer, fabelhafte Exposition«. Na drugi pa: »Richard Gerin, Sektion ‚Wien‘, D. Ö. A. V. I. Ersteigung über Nordgrat & Nordwand 14. Juni 1925.«

Zdaj sem plezal čez eksponirani greben trdo na navpično zaključno steno. Po laštah in rezeh sem hitro pridobival na višini, jela pa se je delati še vse bolj »fabelhafte Exposition«. Prečkal sem v sredi skoro vso steno močno levo in skozi nekoliko nagnjen kamin (oboje nova smer) dospel v smer prvopristopnikov. Odtu sem se dvigal navpično v zadnjih stenskih stopnjah do kamina in skozenj na zahodni vrh Turske Gore.

Solnce je stalo nizko, vse barve so se ublažile. Večerni počitek na vrhu. Vrnil sem se skozi Žleb, šel po čevlje in dospel v mraku v Frischaufov Dom. — Turo sta tri dni za menoj ponovila celjska plezalca K. in D., ki sta prinesla z grebena tudi moje liste. — Ta greben je brez dvoma eno najlepših alpskih doživetij pri nas.

Zima v Alpah

(Iz vojnega dnevnika.)

(Dalje.)

— 23. XI. 1916.

Iz Peja so dobili telefonisti poročilo, da je umrl cesar. Da je bil bolan, to vem, ker so o tem pisali časopisi, zadnji, ki smo jih še dobili. A to je bilo pred štirimi dnevi.

Zopet se dobijo ljudje, ki fantazirajo o miru. Naivneži!

Drugače pa smo sprejeli vest po soldaško mirno in brez solz. Saj smo vajeni bolj vznemirljivih poročil, saj je vsak posameznik še doživel več ko smrt cesarja. Štajerski navihanec pa je dejal hudomušno:

»Ach was, ein Grund zum Kirchgang!«

Danes je lepo jasno in solnčno, dan pa je strašno mrzel in burja nosi sneg kar v oblakih do oblakov. V par dneh bo zveza z dolino zopet v redu.

— 28. XI. 1916.

Promet z dolino je odprt zopet od 24. t. m. dalje.

Danes smo prisegli zvestobo novemu vladarju. V prste je zeblo pri ceremoniji, sneg je šel; to je bilo vse.

Iz pisma:

— 10. XII. 1916.

Življenje poteka pri nas enolično, kakor sem Vam že sto in stokrat potožil. Čeprav nas je veliko skupaj, postaja naša zimska samota skoraj strašna. Sneži, kar neprestano sneži. Prihajamo počasi do snežne plasti petih metrov. Izginile so vse skale, razen navpičnih sten, zaglajene so vse dolinice z našimi barakami vred. Odkidana je za silo samo prednja stena, kjer se nahaja vhod navzdol kakor v klet. Telefonski drogovi v dolgosti sedmih metrov še gledajo iz tal; vendar je treba paziti, da se človek tu ali tam ne zaplete z glavo v žico. O nekdanjih stezah s kažipoti ni več sledu.

Mraz je seveda. Giblje se povprečno okrog 20 stopinj Celzija. Kadar piha burja, vzdrži vsako konkurenco s kraško. Samo par trenutkov zadostuje, pa zmrzne večno mokri robec v bluzinem žepu in ravno toliko, da se napravi na ustniku cigarete ledena skorja.

Vojskovanje v pravem pomenu besede je tu nemogoče. Bojujemo se z naravo. Artiljerija molči že tedne in tedne, kot da bi je ne bilo, čeprav imamo tudi tukaj zveri grdega kalibra. Kdo bi vsak dan trikrat ali celo večkrat odkopaval tista žrela, da jih noč zopet zakoplje! Malokatera granata eksplodira v takem snegu. Vendar so znamenja, ki kažejo, da je tudi pri nas vojska. Straže, ki stojijo po eksponiranih točkah v določenih razdaljah, se morajo sedaj menjavati vsake pol ure. Preveč je mraza, da bi mogel kdo brez škode dolgo stati na prostem. Te pol ure pa si preganjajo dolgčas s streljanjem na ono

stran, kjer prezebajo Italijani v ravno takih mukah. Kakor bi kdo z bičem pokal, tako odmevajo strelji preko vrhov, zamolklo in dolgočasno. Natančno v višini 2978 m stoji naša najvišja straža, oddaljena od Italijanov svojih 200 m. Tam se v jasnih in mirnih nočeh razvijajo pogovori. Ti pogovori se pa vrtijo le o menaži, cigaretah in mrazu. Zadnjič so Lahi vprašali, kdaj bo mir. Dobili so odgovor, da šele čez leto dni, če ne pozneje. Italijan je nato grdo zaklel in prijaznega pogovora je bilo konec.

V tem snegu bomo praznovali tudi svoj Božič, večina od nas svoj drugi na bojišču, nekateri tretji, malokdo prvi. Lani sem preklinjal pri polnočnici pod Krnom, ko smo morali s težavo po težkem delu sredi noči v snežni mokri plundri iti k komandi polka in prezebati tam dobre pol ure na prostem; grizel sem si ustnice, ko je godba igrala »Tiha noč, sveta noč«, a tolažil sem se, da bo to moj zadnji Božič na bojišču. Letos jih bom najbrže prespal, sveti večer in Silvestrovo. Slabe volje bom, kakor vedno, kadar pridejo taki prazniki; kajti težko se je ubraniti spominov...«

— 14. XII. 1916.

Štiri dni je snežilo kar naprej. Kdo ima približen pojem o teh viharjih? Z uporabo vseh svojih sil se privlečem nekaj korakov naprej. Nabere se mi sneg po licih, strne se v skorjo, prevleče trepalnice, ki jih ni mogoče sproti otirati. Miže moram prehoditi svojo kratko pot in le za hip odpreti oči, da ne izgrešim smeri. Po teh kozjih stezah s prepadi na obeh straneh! Kakor bi me s šivankami kdo zbadal v lice, s tako silo zaganja burja sneg, ga zanese za bluzo, nobena rokavica in ovijača ne pomaga radikalno.

Delavci so za silo odkidali pota in barake. Oj, ti delavci! Mladi fantje in starci v vojaških suknjah iz vzhodne Galicije, Rusini, pomešani s Poljaki, vsi skupaj pa kot politično nezanesljivi dodeljeni delavskim stotnijam, katerim ne zaupajo puške. Prav iz obmejnih krajev Galicije so tu ob švicarski meji, da jih gotovo ne zadene kaka ruska propaganda.

Četrť ure kidajo zunaj, pa že jokajo, kolnejo in se pridušajo, da ne morejo več. Kdaj joka odrasel mož? Veste li, kaj pomenijo take solze? Mine samo četrť ure, pa je zopet vse tako, kakor je bilo poprej: Ena sama velika ravan, en sam strmi breg, kjer so izginile barake vse do dimnikov. Zamet na zamet, plast na plast, vse raste hitreje nego more delati človeška roka.

Obupavamo. Če pojde tako dalje, nas noč zasneži in sneg zaduši.

Danes smo brez najmanjše zveze z dolino in ostalim svetom že tretji dan. Zadnje telefonske zveze so bile pretrgane včeraj popoldne. Niti približno ne vemo, kaj se godi po svetu in kdaj pride zopet do nas kruh, voda, drva in meso.

Tretji dan živimo danes ob prepečencu in pičlih konzervah.

Včeraj popoldne se je zopet zjasnilo. Burja je tulila dalje v vseh mogočih tonih, žvižgala mimo vrhov, rjovela ob barakah, piskala okrog dimnikov, vse to v peklenškem koncertu samih disonanc. Zrasli so novi grički, čez nekaj minut pa zopet izginili, nastale so nove globeli in nove doline in bile v trenutku zopet zasute. Skozi tenko kopreno finega snega, okrožujočega nas liki oblaku, je medlo posijalo za dve uri zopet enkrat zimsko solnce. Zalesketalo se je okoli in okoli vse v bajnem blesku, v snežnem prahu so se lomili solnčni žarki in tisočeri refleksi so se odbijali zopet nazaj v ozračje: Nastajale so mavrice v drobnem prahu v višinah, kakor sicer v poletju.

Trajalo je to dve uri.

Proti večeru se je burja še stopnjevala, o mraku je začelo zopet snežiti, danes pa poje burja in sneg svojo silno pesem prejšnjih dni.

Vse vzpenjače so porušene v celem okolišu. Plazovi so odnesli postajo pri foru Strino z vsem inventarjem in moštvom vred pod državno cesto, podrli nekaj koz višje in potrgali vrvi. Malga Strino je pod plazom, več ljudi je poškodovanih, dva sta mrtva, stoji le baraka s stroji.

Kaj nas čaka? Stradali bomo in zmrzovali. Prepovedana je vsaka poraba drv za kurjavo po barakah, ker bo drv še za kuhinjo premalo. Zaloge namreč res niso velike in na večjo rezervo nihče mislil ni. Zunaj burja, 20 stopinj mraza: tako naj stoji stražar zunaj pol ure, da ga burja prepriha prav do želodca, potem naj se gre pa ogret v ledeno barako, da pride čez dve ali tri ure zopet na vrsto.

Ostali smo danes brez dovoza hrane, kuriva in pošte.

Konzerve in prepečenec četrti dan.

— 16. XII. 1916.

Tudi danes: konzerve, prepečenec, konzerve, prepečenec. Peti dan!

Brez kurjave — peti dan!

Želodec se obrača. Vsaka konzerva se pristudi, tudi najfinejša. Že radi tistih sredstev, ki so potrebna za konserviranje: obilo masti, veliko soli, popra in dišav.

Burja je ponehala. Lep dan je danes, jasen, solnčen, zato pa mrzel.

Odšla je v dolino patrolja najboljših smučarjev, častnikov in moštva, da prinese vsaj pošto in morebitna povelja.

— 17. XII. 1916.

Položaj je neizpremenjen. Vreme se je danes poslabšalo. Kislo se drži ozračje, solnce tiči nekje za zimskimi oblaki, a burja se je

včeraj nekje za gorami odpočila in piha zato s svežimi, podvoje-
nimi močmi.

Ves sem premražen, vsak ud na meni klepeče nepretrgoma noč
in dan. Zdi se mi, da se mi po žilah vlačijo neka prestana tekočina.
Sinoči smo si pomagali sami za par ur: vse stare poštno zabojčke,
ves papir in vso korespondenco smo znosili v peč in zakurili, a šele,
ko se je naredila noč, da nas pri tem opraviilu ne bi motil kak častnik,
ki bi mu ne mogli dokazati, da kurimo svojo lastnino. Tako smo si
poklicali v spomin, kako greje kje daleč doma stara lončena peč.

Smučarska patrolja je prinesla pošto od 12. t. m. in pa povelje:
»Ostanete tako dolgo gori, dokler ne poginete. Novih čet nimamo in
jih tudi ne moremo spraviti v vaše višave.«

Ne vprašujem se več, kaj bo.

Konzerve in prepečenec — šesti dan.

Brez kurjave — šesti dan.

Mraz — šesti dan.

Temperatura neizpremenjena — šesti dan.

— 18. XII. 1916.

Vse, prav vse, vse do zadnje pičice tako, kakor je bilo včeraj.
Sedmi dan!

Burja je odšla na oddih. Imamo solnce.

— 19. XII. 1916.

Osmi dan: Konzerve, prepečenec in le še konzerve in prepečenec.
Toda, porcije so se začele vidno krčiti.

Osmi dan: Temperatura nekaj znosnejša. Burja se je vrnila.
A najbrže z juga, ker se je na potu ogrela. Ni več tako mrzla, kakor je
bila včeraj in poprej.

Osmi dan: Kuhinja štedi z drvi. Konzerve so le napol prekuhane.

Osmi dan: Želodec rogovili. »Imenitna« driska — ali bo skorbut?
Nič ne zamerite, zapisal sem, kakor je res in se pri tem spomnil pre-
častitega Toma Zupana, ko nam je v gimnaziji razlagal pomen besede
»imenitno«, ki je prišla tiste čase v modo, takole: »Žganci — ime-
nitni! Fant — imeniten! Punca — imenitna! Frizura — imenitna!
Cvek — imeniten!« V takih položajih se človeka včasih loteva obe-
šenjaški humor, prijetni spomini se pojavijo hipoma, kakor utopljenec
zgodovina celega njegovega življenja v enem samem trenutku...

Deveti dan tak kakor zadnjih osem.

— 20. XII. 1916.

Snega 6 metrov.

Temperatura: —18° R.

Hrana: Del mesne konzerve, mlačne, s tremi kosci mesa in dve
ploščici prepečenca po 10 dkg.

Je sicer danes zopet jasno, vendar tuli burja z nezmanjšano silo,
prenaša sneg v obliki oblakov z enega grebena na drugega, z naših

postojank na laško črto. Mestoma je taka, kakor bi človek prišel pod slap: namah imaš polno snežene prhe za vratom, za rokavi, povsod, kjer je krojač iz teh ali onih vzrokov pustil odprtino. Tudi v žepih!

Smučarske patrolje odidejo skoraj vsak dan v dolino, niso pa tako močne, da bi mogle preskrbeti celo stotnijo. Za pot porabijo en dan, če je lepo vreme. Danes so prinesle zopet pošto, a samo za častnike, nekaj drv za našo kuhinjo in malenkost svežega mesa za častniško kuhinjo.

Prsti so mi odreveneli in morem pisati le z največjo težavo.

Častniki so si pridržali veliko zalogo drv in pošteno kurijo svojo obednico. Zanje ne velja ono povelje in prej bomo mi jedli mrzle konzerve, nego bodo oni prezebali.

— 21. XII. 1916.

Danes je lep dan, skoraj brez burje. Sinoči je došlo nekaj provijanta. Danes je deseti dan našega stradanja, prepečenca in konzerv, videti pa je, da bo zadnji. Glede drv imamo svoje načrte! Za Božič bom bolj vesel koščka črnega kruha ko najfinejše potice.

Deseti dan stradanja je danes. Čeljusti imam vse oguljene od trdega prepečenca, driska je nepomirjena in ne bo odnehala prej, dokler ne pride redna hrana. Imamo upanje, da se to zgodi že jutri, za praznike pa gotovo. Smučarske patrolje so izgledile široko gaz v dolino, da odhajajo sedaj naši oddelki peš in je upati, da bo jutri toliko zalog, da nastopi zopet red.

— 23. XII. 1916.

Včeraj je bilo zopet lepo, jasno, solnčno in brez burje. A danes? Tako silno piha, da še nikoli tako. Sicer ne gre sneg, nebo pa je vendarle kisló. Burja si je izmislila poseben manever. Piha sunkoma in s tako silo, da nas preobrača po tleh. Paziti je treba in se vedno oprijemati, da sunek nima prevelikega uspeha.

Po barakah je podnevi mraz. Ponoči — nič več! Krademo drva z oficirske skladovnice z neverjetno prefriganostjo, drznostjo in življenjsko nevarnostjo v viharni noči. Kurimo ponoči, ko ležejo gospodje spat.

Iz pisma:

— Na Sveti dan, leta 1916.

»Obljubil sem Vam, da Vam opišem svoje letošnje božičevanje, kakor sem Vam poročal o svojem Božiču pred letom dni. Morda bo pismo dolgočasno. Moj namen pa je, da Vam podam sliko praznikov v fronti med večnim snegom.

Naš sovražnik ni Italijan. Bojujemo se z vremenom. Viharji preteklih tednov so nam še v živem spominu, z grozo mislimo nanje in gledamo s skrbjo v bodočnost. A včeraj je bil krasen dan, jasen in brez najmanjšega vetriča; v veliki meri je povečal naše božično

slavnostno razpoloženje. Zveze z dolino so sicer še vedno pretrgane, nobena žična vzpenjača ne deluje več, a ljudje, ki so šli v dolino, da prinesejo provijant, kurivo, pošto in pošiljatve, so šli z veseljem. Niso se zbali nadčloveških naporov, ker so hoteli imeti i sami lep večer, pa naj bo še tako trudapoln, lep sveti večer za kramljanje v gorki baraki, večer za pogrevanje spominov in turobne misli. Vsega so prinesli dovolj, nič manj ko 108 poštnih zaboječkov, časopise, pošto s pozdravi iz domovine, drva, meso, kruh, prikuhe. Poleg tega še božična darila vojnega ministra: Za vsakega moža 15 šport-cigaret in po dve ogrski ter po eno »šuštarkubo«, notes iz najslabšega papirja, za vsakih deset mož po eno svečico, na deset mož po eno pipo, en glavnik na deset glav in za isto število po en tuljec za cigarete. Za zadnje stvari se nismo prepirali, kajti glavnik je desetorica soglasno prisodila največjemu ušivcu, svečo nočnemu bralcu, pipa pa po soglasni sodbi tobakarjev ni bila nič vredna. Vrhu tega po dve razglednici, od katerih sem Vam vzorec poslal včeraj.

Kakor doma, tako je bilo tudi tukaj popoldne posvečeno splošnemu čedenju za one, ki niso imeli službenih poslov, drugi pa se snažijo danes dopoldne.

V gorah nastopi noč skoraj mahoma, brez daljšega prehoda iz luči v mrak in temo. Stali smo pred barakami in občudovali solnčni zaton v mrzlo zimsko noč. Mir božji povsod naokoli. Niti enega strela iz puške. Celo tam, kjer je vedno pokanje in ragljanje strojnic, tam gori na Špici, celo tam je mir ko v grobu, kakor bi bilo sklenjeno za nocoj premirje.

Le v Dolomitih, daleč onstran velike doline, se posveti raketa, vzplamti kvišku in zopet ugasne. Potem druga, tretja. Tam se vojskujejo, čeprav je Sveti večer... Moštvo je medtem povečerjalo: kavo, čaj, kruh, klobase. Pogledal sem, kako praznujejo ti ljudje svoj Božič. Praktiki brez sentimentalnosti so se zbrali okrog sveče in obirajo uši, slečeni skoraj do nagega. Lahi prepevajo v drugem koncu barake, Nemci glasno in oblastno klepečejo, Slovenci kramljajo tiho in ponižno v svojem kotu, tupatam piše kdo, drugi zopet renomira, kje in kako je praznoval svoj Božič lani: v Karpatih, pod Krnom, ob Soči, v Dolomitih. V splošnem so zadovoljni z današnjo večerjo, le Nemeč mi je rekel:

»Dahoam wars schöner!«

Iz doline smo dobili smrekovo drevesce, od doma je došel zlati in srebrni nakit in sveče. Tovariš nas je postavil iz barake, občudovat Dolomite, medtem je prižgal svečice in posedli smo okoli svečano razsvetljenega drevesca, kakor bi ne bili 3000 m visoko. Daril ni bilo, citrar je zaigral svojo »Tiha noč«... , drugi pa smo stali okoli drevesa odkriti z upognjenimi glavami. Vsak je imel svoje misli, strašno sentimentalne, tudi oni, ki niso bili nikdar videti otožni. Samo

s telesom smo bili tu vsi brez razlike, misli pa so bile na vseh krajih domovine, kjer praznujejo Božič naši domači brez nas, ki si ne želimo ničesar bolj, nego da bi bili vsaj še en sveti večer združeni z njimi. Marsikatero oko je postalo rosno, zapeli smo v zboru potem še enkrat »Stille Nacht« in ko je nekdo od nas napol mrmraje pel sam zase

gestern noch auf stolzen Ro-o-ssen,
heute durch die Brust gescho-o-ssen,

je aranžer baš pravočasno pogasil sveče in s tem končal turobno premišljevanje. Dolinski tirolec nam je sčasom razvezal jezike, da smo postali glasni in prešli v frontovsko nesramne pogovore.

Ko sem ob dveh zjutraj lezel na svoj pograd, je bila zunaj še vedno tako jasna in krasna noč. Tudi oni, ki gledajo sovražniku na 200 m iz obličja v obličje na Špici, praznujejo svoj Božič. Še sveti luč v njihovi baraki, a strela ni, mir, mir ko tedaj ... et in terra pax! Kdo bi se vojskoval in sukal morilno orodje tako noč! Naše misli še niso tako posurovele, da bi ubijali v sveti noči ...

V prijetnem upanju, da praznujem prihodnji Božič z Vami, sem spal spanje starega soldata, ki je prebil svojih 16 mesecev v fronti in poskusil kot prostak vse, kar le more prenesti infanterist v tej neskončni vojni.◀

(Dalje prih.)

Dr. Jos. C. Oblak :

Misli ob „Sto izletih“*

Kaj misli moja malenkost o raznih vodičih in kažipotih, sem že večkrat ob raznih prilikah razodel, kakor tudi svoje mnenje o onih popotnikih, ki hodijo z Bädekerjem v roki po tej lepi božji zemlji ... To je bilo posebno tedaj, ko sem pisal o Kugyju, torej raz gotov — če hočete — višji vidik.

Danes naj napišem nekaj misli, ko je izšlo »Sto izletov« Badjurovih. Krivico bi delali Badjuri, ako bi tako lično stvarico, kakor je ta kažipot, hoteli meriti po nekem višjem, recimo absolutno-literarnem merilu; raz to stališče bi v marsikateri smeri bila sodba celo negativna, in bi oni, ki išče v taki knjigi kaj drugega nego stvarne informacije ali orientacije za svoj izlet, ne prišel na svoj račun ... Najlepši izlet je oni, ki si ga pravi popotnik skombinira sam, ali ko hodi brez vodnika po Goethe-jevo: »so für mich hin ...« Jaz zares ne potrebujem takih kažipotov. Toda nima vsakdo tega daru, oziroma volje ali še bolje razpoloženja, da bi sam iskal potov, ali jih instinktivno »zadel«; celo večina je takih nedeljskih izletnikov, rekel bi, popotnikov-abece-darjev, ki jim je tak kažipot potreben. Zato je tudi vprašanje o potrebnosti take knjižice, ki se je pojavilo, rešeno njej v prid.

* R. Badjura je ravnokar izdal Vodnik št. 9.: »Sto izletov po Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem.« — Cena 55 Din. Naroča se pri avtorju R. B., kra-ljeva banska uprava, Ljubljana, Kranjska hranilnica.

Pota, ki jih opisuje Badjura, so večinoma — bolj ali manj — znana, so običajna in premnogo zaznamovanih. Za taka pota ne potrebujem vodnika. Po tistih potih ne hodim, oziroma grem samo enkrat; potem si poiščem drugih. Na primer: Na Jančje me vede vodnik mimo te in te znane kmetije, zdaj na levo zdaj na desno, točno v tem in tem času, da prideš na cilj. Jaz pa si poiščem vedno drugo, in verjemite mi, da je ona nezaznamovana in neopisana za mene vselej lepša — je pristno moja pot, nad katero imam svoje »dopadenje«. Tudi jaz pridem na Unajnarje, toda po čisto drugem grebenu, mimo samotne kmetije, ki je ni na zemljevidu in je ne beleži kažipot. Potikam se po najskrivnejših kotičkih doline potoka Gostince, ki jih noben potnik ne pozna. Zato je meni vsak kažipot nepotreben, dà, celo ne maram ga: pot bi izgubila zame svoj čar, ako bi jo našel v kakem »vodniku«... In so to posebnosti one vrste popotnikov, ki me edina more razumeti...

In bogme, te moje poti, ki gredo večkrat kar čez drn in strn, so lepše in zanimivejše nego vse zaznamovane, opisane, poslikane, rekel bi: polizane! »Po nemarkiranih, neuhojenih potih« — je deviza te vrste popotnikov, ki se jim hoče neoskrunjene božje prirode... Tem taka knjiga vobče ne služi, res je to; vendar pa bo našel tudi tak kako informacijo in opozoritev na to in ono umetnino ali zgodovinsko znamenitost, ki bi jo sicer prezrl. In v tej smeri pripisujem knjižici večji pomen, nego v opisovanju raznih znanih potov. Tu tiči vrednost knjižice, ki jo mora priznati poštena in pravična sodba. Le t a k a sodba pa more knjižici tudi več koristiti, kakor vse tiste načipkane ali gromeče reklame, ki govore o »šeleštečih studencih in duhteči zemlji«... Kajti končno odločajo o usodi take knjige vendarle čitatelji, ki se s takimi takozvanimi »Waszzettli« zavedejo k temu, da iščejo potem v knjigi nekaj, česar jim naravno podajati ni nameravala in ne more — in ako potem razočarani ne najdejo onega »obljubljenega šeleštenja in duhtenja«... Zato je pametno in koristno, da si delo ne daje takih »cegelcev« za klobuk, preden ga je dobil v roke prvi čitatelj, zlasti ko se vnaprej ve, da so knjigi, ki se izrečno označuje kot »Vodnik št. 9«, stavljene gotove prirodne meje, preko katerih vsled svoje kvalitete naravno ne more. Zato ne morejo služiti taki reklamni članki v drugo, kakor da se javnost na knjigo, ki je ni tako lahko razpečati, o p o z o r i. V tem oziru se je pač dovoljno storilo. Vsako hvalisanje in podtikanje preko teh prirodno stavljenih mej — obstoječih vrlin — more knjigi in avtorju več škodovati nego koristiti. Pretirano hvalisanje dobrih del in prece-njevanje srednje robe je značilno za — malega človeka in kaže pre-nešeno le revščino malega naroda. Ne vem, če je koristno to razka-zovati pred svetom, ker končno pride taka srednja reč v roke drugih, ki jo znajo pravilno oceniti... Blamaža je neizogibna. Zato

mislim, da bodo te pošteno mišljene besede koristile delu več kakor razne tirade.

To sem poudarjal tudi pri ocenjevanju dr. Tumovega dela ob njegovem jubileju, ko so hoteli primerjati njega, našega nomenklaturista — avtodiktata in — če hočete — planinskega znanstvenika, s — Kugyjem, ki je predvsem in v prvi vrsti — poet, ki se zgraža nad besedo »šport« v zvezi z njegovim pojmovanjem planinstva, dočim proglašča dr. Tuma isto kot sport, čeprav z epitetom »plemeniti« ... Zato se je delala dr. Tumi naravnost krivica, ko so ga vsilili v to primero. Na čelo svoje znamenite umetniške knjige je Kugy napisal, da njegova knjiga ni nikak — kažipot. Badjura na primer pa je in hoče to tudi biti: »Vodnik št. 9!« Badjura je — si licet parva componere magnis — recimo naš slovenski Bädeker. Nič več in nič manj.

Vse drugo, kar se piše o »literarnih« vrlinah takih kažipotov, je — otročarija, znamenje naivnosti in nezrelosti.

Da je opisanih ravno »sto« izletov po tej lepi naši zemlji in nič več, ki bi jih bilo vredno tako registrirati, se mi vidi nekam iskano in prisiljeno, toda knjiga sama na sebi je dober vodnik.

Eminentno zaslugo pri tem ima, kakor omenja Badjura v predgovoru v svoji knjižici, predvsem g. dr. Ivan Tavčar, ki je prevzel poroštvo za poplačilo tiskarniških in knjigovezniških stroškov. Mora imeti dokaj idealizma dotičnik, ki je prepričan o potrebnosti takega dela, da ga izda v samozaložbi, ko ni misliti, da bi mu knjižica, ki razmeroma ni draga, prinesla materijelnega uspeha. Tudi to štejem delu v dobro.

Nikakor vseh pa mi ni to, da na priloženem zemljevidu ima sicer v goriškem delu Slovenije nepopačena slovenska imena, v Koroški Sloveniji pa razen Sel — nekako principijelno — niti enega. Tako se blesti poleg Rosenbacha Windisch Bleiberg in poleg Ferlacha Weizelsdorf itd. V imenu vseh narodno čutečih Slovencev, nele koroških, moram proti temu najodločneje protestirati. Na zemljevidu stoji opazka: priredil Rudolf Badjura ...

Obzor in društvene vesti

Železniško ministrstvo je izdelalo nov pravilnik o voznih olajšavah na državnih železnicah in ladjah. S tem pravilnikom se znatno spreminjajo določbe starega pravilnika ter so najbolj prizadeta turistična in zimsko-sportna društva, ker se jim ukinja ugodnost trikratne polovične vožnje od 1. marca dalje. Priznati moramo, da so te ugodnosti na železnicah precej pripomogle k tako velikemu razmahu v turistik in zimskem sportu pri nas. Od leta 1924. so imela turistična društva ugodnosti polovične vožnje, in sicer od tedanjega železniškega ministra Popoviča, ki je sam navdušen turist in je uvidel potrebo, da država podpira ta društva v njihovem delovanju. Danes imajo slične ugodnosti turistična društva po vseh državah, ki skušajo, da se ta društva čimbolj razvijajo, ker sta turizma in sport poleg drugih važen faktor tudi v gospodarskem

oziru. Vsled tega se bodo podvzeli vsi potrebni koraki, da tudi nadalje ostanejo te ugodnosti v veljavi.

Prostovoljno delo pri gradnji planinskih zavetišč.

Kako avstrijski Nemci pomagajo graditi svoja planinska zavetišča, sem lani videl na lastne oči.

Meseca avgusta 1929. sem bival v Gasteinskih toplicah (Badgastein), ki so naokrog obdane z gorskimi velikani v visočini našega Triglava. Nekega dne sem se povzpел na eno teh gôr (Zitterauertisch, okoli 2500 m), ki ima na vrhu silno lep terên za smučarje, a nobenega zavetišča. Nazaj grede sem srečal približno v sredini pota hribolazca, ki je nesel na rami 4 m dolgo stesano* bruno. Vprašam ga, kam nosi to težko breme; razloži mi, da gradijo malo pod vrhom Zitterauertische planinsko zavetišče in da mora vsak turist, ko gre na goro, po svoji moči nesti s seboj iz Gasteina za to zavetišče gradbeni material, ki je na velikem kupu pripravljen poleg kolodvora.

V Gasteinu grem nalašč gledat omenjeni gradbeni material. Na velikem kupu je ležal tu les, stesan in pripravljen kar za zložitev planinske kočje. — In prav tedaj so že tudi prihajali turisti, moški in ženske ter deca; razvrstili so se okoli kupa, izbrali iz njega vsak svoji močij primeren komad, si ga naložili na rame in veseli odkorakali na goro (okoli 6 ur hoda!).

Izvedel sem, da jih velika in lepa kočja ne bo stala drugega, nego malenkost za tesarsko delo; vse drugo: načrt, les, oprava itd. je zastonj.

Res občudovanja in posnemanja vredna je ta požrtvovalnost avstrijskih planincev.*

Notar H. P.

Darovi za Aljažovo kapelo v Vratih. (Izkaz od 15. XII. 1928. do 28. I. 1930.)
Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Posojilnica v Kranjski Gori, nabiralnik v Vratih po 500 Din; Ljudska posojilnica v Ljubljani 400; dva neimenovana po 300; nabiralniki: na Kredarici 179·50, 60 in 135, v Aleksandrovem Domu 120·50, v Staničevem Domu 15; darovanje v Aljaževi kapeli ob obletnici posvečenja 114; Andrej Kalan, Bogumil Remec, dr. Kimovec po 100; I. Presetnik, J. Ž. š. po 50; Fr. Kos, Jos. Cegnar po 40; I. Doleneč, dr. J. Demšar, Milka dr. Meršolova po 30; I. Avsenek, dr. Breclj po 25; J. Pintar, I. Knific, dr. Lukman, dr. A. Ušeničnik, A. Kordin, J. Kopač, D. Doktorič, A. Anžič, dr. Megler, dr. Pečjak, L. Brenčič po 20; A. Stergar 12; I. Pivk, dr. Kržan, dr. Rožič, Fr. Kogoj, Pavlin, Avsenek, Gabršek, Hostnik, Zor po 10 Din. — Mlakarjeva predavanja v »Unionu«, čisto s preplačili vred: 4.299; 4.410·70; 4.816; v Kranju 211, v Šmartnem pri Kranju 110, v št. Vidu pri Ljubljani 213, na Vrhnikih 204·4, v Trnovem 50, v Šiški 203, v Alojzijevišču 132, v Mariboru 650, v šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani 280, v Šiški 84·6, v Celju 1.004, v Boh. Bistrici 50, v Kranjski Gori 100, v Gorjah 50, v Celju 430, v Slovenjgradcu 50 Din. — Vsem darovalkam in darovalcem se priščno in iskreno zahvaljuje Aljažev klub SPD.

Kapelica v Logarski dolini se bo res začela graditi. Gradila jo bo slovenska javnost, posebno turisti, ki pa jim bodo pomagali tudi domačini. Kapelica je potrebna tako turistom, oziroma letoviščarjem kakor tudi domačinom, ker ni uro daleč nobene cerkve. Njen obseg bo 8 × 6 m, gradivo najbrž Solčavski marmor; imela bo oltar s pravico maševanja, posvečena pa bo sv. Pavlu, v spomin † Pavla Šumana.

* Na sličen način, s prostovoljno tlako (ali v poturčeni jugoslovanščini, s »kulukom«) se je napravila cesta k Uletovi koči na Peci in se je pomagalo pri zgradbi kočje same. Tudi sicer se je že poskušalo s takim prostovoljnim donajanjem in dovažanjem (n. pr. pri gradnji kapelic — v Vratih, na Krvavcu); vendar niso povsod dani pogoji za to, niti pri nas niti pri Avstrijcih.

Uredništvo.

Prosimo vse, ki so kdaj obiskali prelepo Logarsko dolino in one, ki so poznali † Pavla Šumana, da prispevajo za to prepotrebno stavbo ali pa zbirajo prispevke v ta namen.

Naslov je: Pripravljalni odbor za zidanje kapelice v Logarski dolini v Solčavi (Kolman Vinko). Čekovna položnica ima štev. 12.244 (Kmet. nak. in prod. zadruga v Solčavi).

Došli so že prvi prispevki: Iz Beograda: dr. Alojzij Kurald Din 300.—, Adolf Münch 1000.—, Lujo Harajnik 1000.—, dr. K. Šmid 150.—, dr. O. Pirkmajer 100.—, dr. J. Hacin 200.—, dr. Joža Kavčič 200.—, Ruža Sagadin 100.—, dr. Vinko Verhunc 200.—, dr. Radoj 100.—; iz Ljubljane: dr. Rožman, škof, Din 400.—; iz Celja: g. Osvald Wagner 80.—; iz Solčave: Logar 30.—, zlata poroka U. in A. Prodnik 320.—, Ljudska posojilnica v Celju bo nakazala kot honorar arhitektu Plečniku iz Ljubljane Din 10.000.— za kapelico.

Vsem, ki so že darovali, tisočera hvala in Bog plačaj!

Planinski ples v Ljubljani se je vršil v soboto dne 8. februarja v vseh prostorih na Taboru. Dasi so imeli isti dan akademiki svoj reprezentančni ples v Unionu, obrtniki pa veliki obrtni ples v Zvezdi, in dasi je nanovo zapadli sneg zvalil velike skupine smučarjev v Planico na tekmo športnega kluba Ljubljane, je vendar planinski ples obdržal svojo privlačnost. Gostje so velike prostore Sokolskega Doma do zadnjega kotička napolnili in z doseženim uspehom je društvo lahko zadovoljno. Mladina je v dvorani razvijala neutrudno stare in nove plese pod godbo Dravske divizije, ki jo je osebno vodil g. dr. Čerin; pri lepo okrašenih paviljonih so se zbirali, pozdravljali in krepčali starejši gostje. Bil je pravi sestanek starih planincev iz planin. In še lepотно konkurenco smo imeli, da izberemo najlepšo planinsko rožo. Glasovanje je že izvršeno, končno besedo pa ima posebna komisija. Opazili smo le eno hibo: prišli so planinci in planinke, toda obleko so pustili doma, namreč planinsko. Prihodnjič bomo posebno mlajše planince prosili, da pridejo v planinskem kroju. Posebna zahvala se mora izreči damskemu odboru za neutrudljivo sodelovanje pri paviljonih.

Planinski ples v Mariboru. — Ves Maribor, celo Podravje ve vsako leto vnaprej, da bo 1. februarja v Unionski dvorani planinski ples, zabavno shajališče članov in prijateljev Mariborske podružnice SPD. Odbor te podružnice je na glasu, da svoje prireditve zasnuje sicer na široko, a vedno tako, da se vsak udeležnik čuti dobrodošlega, domačega; zato je tudi uspeh splošno zadovoljstvo občinstva in članstva, za društvo in za odbor pa zavest, da je na pravem potu, in primeren — gmotni uspeh. — Vsako leto je bilo tako; to leto pa še v prav posebni meri. Imeli smo vtis, da se vsi zavedajo izvirnega namena Mariborskih planinskih plesov, to je zbiranja sredstev za postavitev prepotrebne Ribniške koče na zapadnem delu Pohorja; slika te koče, kakor je zasnovana, je tudi na zunaj pričala, zakaj se je odbor potrudil, da je zbral vso planinsko družbo na svoj veseli večer in še veselejšo noč.

Poset je bil tak, kakor doslej še nobenkrat; pošle so celo vstopnice, skupno je bilo izdanih okrog 1600. Vendar se je spričo izborne ureditve vse vršilo v polnem redu. Razpoloženje je bilo sijajno, Ribniška koča vstaja iz tal.

Dva Bavarca v Triglavski steni. V naši letošnji 1. številki (str. 5, 7—8) omenja g. M. Potočnik dva Bavarca (G. Kuglstatter in Hans Unger), ki sta plezala v Triglavski steni izpod Črnega Grabna na nemški steber (»Bayerlandweg«) in odtod na vrh. Naš prijatelj in navdušeni planinec, g. Vladimir Horvat iz Zagreba, nam poroča, da je bil baš tisti dan (7. IX. 1926.) na vrhu Triglava. Bavarca sta po tistem hudem plezanju dospela na vrh vsa raztrgana; tam sta si obleko zakrpala. Gosp. Horvat pa je vso družbo (bilo jih je na vrhu 5) z obema plezalcema fotografiral. Sliko nam je dal na razpolago.

Predavanje o otokih Far Ōer in Grönlandu.

Pod okriljem SPD je priredil 14. januarja znani učenjak, raziskovalec in alpinist dr. Otto Steinböck, vseučiliški profesor v Innsbrucku, v »Unionu« v Ljubljani zanimivo predavanje: »Poletje na otokih Far Ōer in Grönlandu«, kateremu je prisostvovalo mnogo prijateljev planin in prirode.

Simpatični predavatelj, ki ga je predstavil občinstvu predsednik SPD, dr. Tominšek, je poudaril, da ga vežejo s Slovenci tesnejše rodbinske vezi. Njegov ded Steinböck pa je bil med onimi tremi, ki so pred 100 let prvi dospeli na vrh Triglava; bil je tudi intimen prijatelj barona Cojza in je kot tak mnogo pripomogel, da se je pričelo zanimanje za turistiko med Slovenci.

Otočje Far Ōer, ki leži visoko gori v Atlantskem oceanu, obsega več otokov; 17 jih je obljudenih. Klimatične razmere so skrajno neugodne, ker se tu križata gorki in mrzli zalivski tok. Viharji, dež, sneg in megla so tam na dnevnem redu. Otoki so pod dansko oblastjo. Poleg ovčjereje se peča prebivalstvo tudi z ribolovom in lovom na ptice.

V drugem delu je predavatelj govoril o Grönlandu. Grönland je največji otok na svetu; večinoma ga pokriva večni led, mestoma do 1000 metrov debel. Le obrežje, zlasti zapadno, je prosto ledu in tam so tudi naseljenci, večinoma Eskimi. Eskimi se žive najbolj z lovom na severne jelene, z ribolovom in kitolovom. Možje hodijo na lov, vse ostalo opravljajo žene. Eskimi imajo navaden talent za ornamentiko.

Predavatelj je svoje dveurno predavanje izpopolnil s krasnimi skioptičnimi slikami z otočja Far Ōer. Z Grönlanda, kjer je predavatelj bival več tednov, so izredno uspeli posnetki gorovja, kolorirane slike Eskimov, posnetki polnočnega solnca, zlasti pa severne luči.

Naše slike. Krivanj v Visoki Tatri je eden izmed stoterih vrhov Visoke Tatre, v katere nas popelje dr. Oblakov spis, ki bo izhajal celo leto v vsaki drugi številki, menjajoč se z Velebitom, na kateri deli je pač odveč opozoriti. Krivanj tvori takorekoč začetek Visoke Tatre na skrajnem njenem zahodnem slovaškem odrastku. Kdor pride pod Tatro od češke ali avstrijske strani, zagleda iz dalje najprej krasno podobo pesniškega Krivanja. Njegovo ime se poleg Tatre največkrat čuje v slovaški narodni pesmi. — Napravili smo s tem enkrat izjemo in stopili s svojimi slikami preko naših ozkih mej v drug, tudi slovanski gorski svet ter priložili z ozirom na dr. Oblakov spis sliko ene najlepših slovanskih gor. Po možnosti bomo še napravili kako tako izjemo.

Vsebina: Dr. Jos. C. Oblak: V okrilju Visoke Tatre (str. 49). — Dr. Milko Hrašovec: Dom na Korošici (str. 52). — Miha Potočnik: Triglavska stena — Grenjska smer (str. 55). — Janez Gregorin: Szalay-Gerinov greben Turške Gore (str. 59). — Dr. Jakob Prešern: Zima v Alpah (str. 61). — Dr. Jos. Oblak: Misli ob »Sto izletih« (str. 67). — Obzor in društvene vesti: Nov pravilnik o vozni olajšavah (str. 69). ProstoVOLjno delo pri gradnji planinskih zavetišč. Darovi za Aljaževo kapelo v Vratih. Kapelica v Logarski dolini (str. 70). Planinski ples v Ljubljani. Planinski ples v Mariboru. Dva Bavarca v Triglavski steni (str. 71). Predavanje o otokih Far Ōer in Grönlandu (str. 72). — Naše slike (na prilogi): Krivanj v Visoki Tatri.

»Planinski Vestnik« izhaja 12krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto Din 40—, za inozemstvo Din 60—. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru SPD v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za natis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.)

Visoka Tatra (Kriváň 2496 m)